

Монетарна власт и њена политика могу по природи ствари једном друштву донети велико добро, али исто тако и велико зло и несрећу, ако се систематски злоупотребљавају. Нажалост, већ дуже време на делу имамо ово друго. Недавно објављени подаци НБС говоре да око 60% фирми у Србији има блокиран рачун, а просечан рок плаћања за робу и услуге износи преко 120 дана. То су у најмању руку фрапантни подаци. Како је то могуће, питаће се многи, када су нас у протеклом периоду просто засипали кредитима, како грађане тако и привреду, а новца у оптицају ипак недостаје. Одговор је врло једноставан. Кредити и новац су две сасвим различите ствари, само народу то нико није објаснио.

Кредит је дуг, обавеза, терет... нешто што нам директно смањује куповну моћ, јер подразумева да вратимо не само главницу него и камату. Како се попуњава тако настала празнина и недостатак новца? У постојећем систему то се постиже емитовањем нових кредита (дугова). Банке дају кредите, али не дају новац потребан за сервисирање камате, чиме су укупни дугови на нивоу друштва увек већи од постојеће масе новца у оптицају управо за износ камате. На тај начин су људи и фирме данас приморани да се „кољу“ око новца којег једноставно нема довољно у оптицају. То се у правној науци зове „немогућ уговор“ и као такви, уговори о кредитима су ништавни, јер не постоји претпоставка за њихово извршење.

Да би се постојећи кредити вратили, неко у систему мора да пропадне (поједе своју супстанцу) или се додатно задужи, чиме само одлаже неизбежно. Читав монетарни систем је тако подешен да се дугови никада не могу отплатити.

Оваквом праксом, читаво друштво временом улази у један зачарани круг задужености и беспарице, куповна моћ слаби, предузећа се гасе, јер немају коме продати своју робу и услуге са свим осталим негативним последицама. После се држава чуди зашто јој је привреда у колапсу?!

С друге стране, прави новац је само некредитни новац. Чист, свеж, неоптерећен дуговима и каматама то је једини лек за посрнулу привреду која пати од несташице

Прави новац је некредитни новац

Пише: Младен Бањац
субота, 28 март 2009 18:08

новца. То је и логично, ако знамо да је новац за привреду исто што и крв за организам. Ако га нема довољно, све друго стаје и пропада. Банке се данас понашају као пијавице које читавом друштву сишу крв путем камата, а после тога је „згрушњавају“ уцењивачком и рестриктивном политиком око доделе средстава.

Постоји варијанта да један део новца држава зајми предузећима уз камату као вид обезбеђења да ће паре бити утрошене у продуктивне сврхе, али онда је дужна да ту недостајућу разлику (у висини укупних камата) емитује и пусти у оптицај своме друштву као поклон – за дечије додатке, пензије, за здравство, просвету, итд, чиме доноси двоструку корист. Умањује потребу за порезима и доприносима (или их чак у потпуности укида), а са друге стране обезбеђује довољно новца за несметану размену уз целокупно покриће динара новоствореном вредношћу, што се огледа у расту БДП-а.

Из овога видимо да одржавање оптималне количине новца у оптицају мора бити приоритет за сваку власт која жели благостање свом друштву! Кредитима као једином извору финансирања се то не може постићи. Они гуше и слабе привреду неумитно је водећи ка пропасти, док се богатство и реална добра све више концентришу у рукама банкара. Историја ово недвосмислено потврђује и за то постоји безброј примера, укључујући и Велику економску депресију почетком '30-тих година прошлог века. Оно на чему људи треба да инсистирају и да по том питању „притисну“ одговорне на власти јесте да емитовање новца пређе из руку приватних банака у окриље државе, а у систем да се пушта здрав, некредитни новац и то најпре буџетским корисницима, јер не заборавите, проблем је у тражњи и слабој куповној моћи, а не у понуди.

Такав некредитни (трајан) новац би брзо прешао у руке произвођача и трговаца и неоптерећен каматама и дуговањима коначно почео да врши своју праву улогу у друштву, а то је несметана размена добара и услуга уз раст стандарда, што је до сада било немогуће. Инфлације нема, јер се новац додаје контролисано по тачно одређеним критеријумима, а то су: раст бруто домаћег производа и смањење брзине оптицаја новца. Грађани треба да буду свесни да је чак и мали вишак новца неупоредиво бољи него хронична nestaшица која просто уништава нашу и светску економију.

Људи обично мисле да пословне банке пласирају средства на основу претходно прикупљење штедње, само уз већу камату. Међутим, штедња чини један мали део

средстава из кога банке дају кредите. Оне заправо поседују врло мало право новца (папирног и кованог), у неким земљама испод 5%. Шта то онда позајмљују и на који начин, питаћете се? Банка креира новац оног момента када ви то затражите од ње, тј. када вам одобри кредитни захтев! Такве непостојеће паре се зову кредит, а читав процес кредитна мултипликација (fractional reserve banking) или преведено на српски – стварање пара „из ваздуха“ које постоје само као забелешка у њиховим „књигама“ и које, након што се дуг измири, буквално испаравају из система. Остаје само камата банкама.

То значи да највећи део „новца“ у оптицају чине дугови, односно привремени новац које банке стварају једноставним уписивањем неког фиктивног износа на ваш рачун чиме је она стекла „имовину“, а ви као клијент обавезу да то одрадите. Њена имовина се заправо своди само на ваше обећање и потпис да ћете јој вратити средства које је она тог момента креирала „ни из чега“. Папира и кованица који би то покрили нема нигде у систему.

Зато банке на све начине форсирају безготовинске (потрошачке) кредите и начине плаћања или међусобно зајме готовину, како би створиле илузију о ликвидности, јер кеша једноставно немају. Сада знате због чега се у медијима често може чути како се банкарски систем базира на „поверењу“.

Приче о "злом и наопаком" штампању динара су стога комичне и последица незнања и систематског испирања мозга. Готовина данас у Србији чини око 30% новчане масе, све остало су кредити. Проблем је што Народна банка чак и такав кеш новац емитије као дуг. Када на то додате кредитни (привремени, тј. фиктивни) новац пословних банака који се штанцује "из ваздуха" и зајми уз камату, онда неизбежно мора доћи до привредног слома и рецесије свуда где се примењује такав накарадни концепт. Економија заснована на експоненцијалном расту дугова као једином извору финансирања је сигуран пут у пропаст и то сваки математичар може да потврди.

Све се то обавља уз благослов Централних банака које повремено само прискачу у помоћ зајмећи им мало готовине, да не би било сувише очигледно да је у питању велика превара која почива на зеленашењу читавог друштва. Зашто Централне банке све то толеришу, питаћете се? Из простог разлога што су и оне често у приватним рукама, као што је и дан данас то случај са америчком централном банком (ФЕД) или некада енглеском „Bank of England“. Тамо данас бесне највећи „финансијски пожари“. Све друге Централне банке које су формално државне, па и наша Народна банка, само копирају такву штеточинску праксу емитовања дугова уместо право (некредитног) новца, па је читава криза зато глобална.

Прави новац је некредитни новац

Пише: Младен Бањац
субота, 28 март 2009 18:08

Зашто би држава самој себи зајмила динаре и враћала их уз камату приватним банкама?! Где је ту логика или корист за друштво? Од изузетног је значаја разумети да је данашњи новац апстрактан (логично, јер се углавном прави од папира или је у електронској форми) што значи да његова вредност не проистиче из супстанце, тј. материјала од којег је направљен, него по основу закона, декрета, тј. ауторитета сваке државе или некада у прошлости владара. И то је само по себи идеално решење за једно друштво са аспекта трошкова израде и могућности да се у сваком тренутку прибави. Лоше је, да не кажем катастрофално по привреду то што се он искључиво емитује као дуг.

Данас имамо једну, на први поглед, парадоксалну ситуацију у којој влада велика несташица динара у оптицају, а цене и поред тога расту. Разлог је што су камате те које гурају цене на више, јер се произвођачи и трговци грчевито боре да намакну паре за сервисирање камате којих у систему једноставно нема довољно, што је велики апсурд и неправда, ако знамо да су трошкови штампања новчанице од 100 долара око 3,7 центи, а у случају електронског новца ни толико, заправо равни нули. Новац, дакле, није вредност сам по себи, он је само медијатор који служи да се истинске вредности (роба, услуге, ресурси, људски рад и креативност) размењују на тржишту на добробит свих, уз постојан раст стандарда.

Овакав какав је сада, монетарни систем одговара само интересима приватних банака и њиховим власницима.

Држава би могла без икаквих проблема да заобиђе банке у процесу креирања додатног новца, чиме би, не само ослободила своје друштво и привреду непотребног терета камате (зеленашења), већ би преузела директну контролу над новчаном масом и тиме једноставно и трајно решила проблем неликвидности. Новац тиме постаје јавно добро, како је и било раније кроз историју све док приватни банкарски нису узурпирали искључиво право државе да емитује сопствени новац различитим сплеткама и манипулацијама јавности, чак и оне стручне. Сведоци смо да је постојећи монетарно-кредитни систем достигао крајње границе одрживости и да се налази на ивици пуцања услед масовне и наметнуте презадужености, што се може санирати само кореним монетарном реформом и променом свести о природи новца налик оној Коперниковој. То би ишло далеко брже када би професори и економисти престали да се понашају као "свештеници банкарске теологије" и почели мало да мисле својом главом, а не да вечито понављају једне те исте мантре које су нас и довеле ту где јесмо.